

XIV. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1926¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 16 p:nä 1925 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1926 professori W. Chydenius, hallintoneuvos O. Möller, lakitieteenkandidaatti S. J. Pentti, asianajaja R. Itkonen ja Suomen puuteollisuustyöväen liiton sihteeri E. A. Metsäranta. Näistä valitsi sittemmin johtokunta puheenjohtajakseen professori Chydeniuksen ja varapuheenjohtajakseen lakitieteenkandidaatti Penttin. Johtaja R. Itkosen sijaan, joka muutti paikkakunnalta, valittiin johtokuntaan syyskuun 1 p:nä toimitsija J. Janatuinen. Lokakuun 20 p:nä kuoli johtokunnan monivuotinen jäsen ja puheenjohtaja professori W. Chydenius, jonka jälkeen johtokunnan puheenjohtajana toimi varapuheenjohtaja Pentti, joka myöskin johtokunnan ja toimiston virkailijain puolesta laski edesmenneen puheenjohtajan haudalle seppeleen.

Oikeusaputoimiston johtokunnalla oli vuoden 1926 varrella kaikkiaan kolme kokousta, joissa käsiteltiin vain juoksevia asioita.

Oikeusavustajan virkaa hoiti vuoden aikana varatuomari N. Lindegrén ja apulaisoikeusavustajan tointa taasen varatuomari S. Ervasti. Kesälomaisijaisena toimi lakitieteenkandidaatti V. K. Noponen.

Oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1925 oli 65,300 markkaa, oli kyseessäolevana vuonna 83,776 markkaa. Nousu johtuu siitä, että palkkausta koskeva erä on jonkun verran kohonnut.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella entiseen tapaan toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rätts-hjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan on kahdessa asiassa käyttänyt. Muut ulkomaalaiset samanlaatuiset laitokset eivät vuoden kuluessa kertaakaan ole antaneet toimeksiantoja toimistolle. Sitä vastoin on oltu molemminpuoleisessa yhteydessä erinäisten maassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten on oikeusaputoimiston toiminta vuoden kuluessa jatkunut entiseen tapaan. Toimistossa käyneiden luku on entisestään lisääntynyt. Erittäinkin ovat työ- ja palkkariidat vuoden kuluessa huomattavasti lisääntyneet, samoin perheriidat. Alempana olevat numerotiedot osoittavat muuten lähemmin toimiston toiminnan tässä suhteessa.

Käyntien luku oli vuoden aikana 6,264 niitten luvun ollessa vuonna 1925 5,900, vuonna 1924 5,063 ja vuonna 1923 4,158.

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tähän merkitty.

Eri kuukausien osalle jakautuvat käynnit seuraavasti:

Tammikuu (24 päivää)	525	Elokuu (26 päivää)	399
Helmikuu (24 »)	428	Syyskuu (26 »)	509
Maaliskuu (26 »)	599	Lokakuu (26 »)	552
Huhtikuu (24 »)	607	Marraskuu (26 »)	613
Toukokuu (23 »)	532	Joulukuu (25 »)	442
Kesäkuu (25 »)	536		
Heinäkuu (27 »)	522	Yhteensä (302 päivää)	6,264

Kuten ylläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 302 päivänä. Käyntien luku päivää kohti oli siis 20.74, niiden ollessa 19.47 v. 1925 ja 16.76 v. 1924.

Suurin luku käyntejä yhtenä päivänä oli 64, pienin 6.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat asioiden luvun ja asiakkaitten säädyn, sukupuolen, ammatin y. m.; tällöin on otettu huomioon ainoastaan ne asiat, joissa toimisto on ryhtynyt oikeudenkäyntiin tai kirjallisiin tehtäviin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 975, joista 964 oli kertomusvuonna tulleita ja 11 edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 987, niistä hakukirjoja 368.

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittäytyvät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia	—	—	—	Juoksutyttöjä	—	5	5
ja leskiä	—	326	326	Asemamiehiä	4	—	4
Palvelijattaria	—	167	167	Viilaajia	3	—	3
Työläisiä	98	62	160	Muurareita	3	—	3
Ompelijattaria	—	40	40	Lämmittäjiä	3	—	3
Käsityöläisiä	20	11	31	Peltiseppiä	2	—	2
Kauppa-apulaisia	6	21	27	Modisteja	—	2	2
Keittäjättäriä	—	18	18	Hierojia	2	—	2
Siivoojattaria	—	17	17	Postivirkailijoita	2	—	2
Autonkuljettajia	14	—	14	Sairaanhoidtajia	2	—	2
Puuseppiä	13	—	13	Kulkukauppiaita	2	—	2
Neitejä	—	11	11	Asiamiehiä	2	—	2
Metallityöläisiä	9	—	9	Työnjohtajia	2	—	2
Kirvesmiehiä	8	—	8	Ent. vahteja	2	—	2
Juoksupoikia	7	—	7	Raitiotiekonduktööri	1	—	1
Maalareita	7	—	7	Ent. poliisikonstaapeli	1	—	1
Sillittäjiä	—	7	7	Puutarhuri	1	—	1
Emännöitsijöitä	—	7	7	Kersantti	1	—	1
Kauppiaita	6	—	6	Hovimestari	1	—	1
Konttoriapulaisia	—	6	6	Tullaaja	1	—	1
Partureita	6	—	6	Piirustaja	1	—	1
Monttöörejä	6	—	6	Keittiömestari	1	—	1
Tarjoilijattaria	—	5	5	Koneenkäyttäjä	1	—	1
Vahtimestareja	5	—	5	Proviisori	1	—	1
Pesijättäriä	—	5	5	Ent. tullimies	1	—	1
Talonmiehiä	5	—	5				
				Yhteensä	250	710	960

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittäytyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perintöoikeuteen kuuluvia asioita ..	20
Vuokrasopimuksia	9	Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita ..	4
Työ- ja tariffisopimuksia	373	Yleisiä veroja koskevia asioita	69
Muita saamisoikeuksia	99	Holhousasioita	2
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	30	Vähäpätöisiä rikosasioita	12
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Sotilasavustuksia	51
Avioliittoa	24	Tapaturma-asioita	7
Avioeroja	63	Toimeksiantoja	42
Kihlauksen purkautumisia	3	Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, va-	
Pesäeroja	7	lituksia y. m.	76
Perheen elatus	73		
Aviottomain lasten elatus	11		
			Yhteensä 975

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuksi ja kirjoista poistetuiksi 942, niinkuin näkyy alempana olevista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	364	Annettu eri viranomaisille	298
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	123	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen,	
Erin. syistä jätetty sillensä	137	mutta ei ajanut loppuun	20
			Yhteensä 942

Edellämainitut, eri viranomaisille annetut 298 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Tasavallan presidentti	2	Tampereen tuomiokapituli	30
Valtioneuvosto	32	Viipurin	1
Ulkoasiainministeriö	1	Valtion tapaturmalautakunta	2
Valtiovarainministeriö	2	Helsingin kaupungin maistraatti	2
Puolustusministeriö	1	» » raastuvanoikeus	6
Vakuutusneuvosto	1	» » rahatoimikamari	4
Korkein oikeus	57	» » köyhäinhuolto-	
» hallinto-oikeus	24	» » lauslakunta	3
Helsingin kommandanttivirasto	1	Tutkijalautakunta Helsingissä	19
Turun hovioikeus	11	Holhouslautakunta	1
Uudenmaan läänin maaherra	88	Uudenmaan läänin kutsuntatoimisto	1
Kuopion läänin maaherra	1	Erityisten laitosten leski- ja orpokassa	1
Porvoon tuomiokapituli	6	Rautatiehallitus	1
			Yhteensä 298

Se seikka, että 137 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinä vuosina, siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut 20 yllämainittua juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille tällaisessa raastuvanoikeudessa.

Vuoden kuluessa pantiin alulle 151 oikeusjuttua, joista 123 lopullisesti ratkaistiin; näistä viimeksi mainituista voitettiin 112 ja hävitettiin 11.

Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 216 kertaa 143 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 302:een, esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen joka toinen päivä.